

בש"פ 10226/16 - מדינת ישראל נגד סרגיי סידורוב, רונן זגיר

בבית המשפט העליון
בש"פ 10226/16

לפני: כבוד השופטת א' חיות

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים: 1. סרגיי סידורוב
2. רונן זגיר

בקשה להארכת מעצר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ו' בטבת התשע"ז (4.1.2017)

בשם המבקשת: עו"ד טליה נעים; עו"ד אורי שפיגל
בשם המשיב 1: עו"ד מירי פרידמן; עו"ד אייל שמולביץ'
בשם המשיב 2: עו"ד אפרת טרוים

החלטה

בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), להארכת מעצרו של המשיבים בתשעים ימים החל מיום 9.1.2017 או עד למתן פסק דין בת.פ. 19713-01-16 בבית המשפט המחוזי מרכז, לפי המוקדם.

תמצית הרקע העובדתי

1. ביום 11.1.2016 הוגש נגד המשיבים 1 ו-2 (להלן: סרגיי ו-רונן בהתאמה) וכן נגד ארבע חברות בבעלות אחרים (תושבי חו"ל) כתב אישום המייחס להם, בין היתר, עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע; הלבנת הון; התחמקות מתשלום מס וסיוע לאחר להתחמק מתשלום מס; ניכוי תשומות על סמך מסמכים כוזבים; ניהול חשבונות כוזבים; מסירת

עמוד 1

דיווח כוזב; ושיבוש מהלכי משפט. למשיב 2 מיוחסות בנוסף לכך גם עבירות של איומים וסחיטה באיומים, תוך שימוש בנשק חם וקר. פרטי כתב האישום תוארו בהרחבה בהחלטת השופט ג'ובראן מיום 9.10.2016 (בש"פ 7481/16) ובתמצית יצוין כי כתב האישום מייחס למשיבים קידום תכנית עבריינית רחבת היקף של הפצת חשבוניות פיקטיביות והלבנת הון בהיקף של מאות מיליוני שקלים. לשם כך, הפעילו המשיבים חברות קש, יחידים ועוסקים שונים (להלן: ההתארגנות) אשר באמצעותם מכרו אלפי מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס, ניכר תשומות על סמך מסמכים כוזבים, פתחו חשבונות בבנקים שונים ואצל נותני שירותי מטבע - שם גם הלבנו את ההכנסות שקיבלו ממכירת החשבוניות הפיקטיביות. עוד נטען בכתב האישום כי המשיבים שיבשו הליכי משפט, העלימו ראיות, התכוננו לחקירה, הכינו אחרים לחקירה וסייעו לאנשי הקש להסתתר ולהימלט מפני רשויות החוק. כתב האישום מוסיף, כאמור, ומייחס לרון עבירות של איומים וסחיטה באיומים תוך שימוש בנשק חם וקר אשר בוצעו כנגד שני חברי ההתארגנות שפעלו תחתיו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המשיבה למעצרים של המשיבים עד תום ההליכים נגדם, וביום 30.6.2016, לאחר חילופי ייצוג ובקשות דחייה חוזרות מטעם המשיבים על מנת ללמוד את חומר הראיות, קבע בית המשפט כי קיימות ראיות לכאורה למעורבותם של המשיבים בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום, אך קיבל את בקשתם לעריכת תסקירים מאת שירות המבחן בעניינם. ביום 27.7.2016 הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של רון בו יוחסה לו התנהלות מניפולטיבית המאופיינת בדפוסי הסתרה ושירות המבחן העריך כי נשקף ממנו "סיכון משמעותי להמשך התנהלות שולית בתחום המרמה". אשר להתנהלות אלימה, סבר שירות המבחן כי לרון נטייה למזער את התנהלותו האלימה ולהסתיר את הקשיים והבעייתיות שבהתנהלותו, וסבר כי קיים סיכון ברמה בינונית להישנות התנהלות אלימה מצידו. תסקיר שירות המבחן בעניינו של סרגיי הוגש ביום 3.8.2016, וצוין בו כי לסרגיי קושי להיענות לחוקים ולכללים וכי הוא מאופיין בהתנהלות תועלתנית ומכוונת רווח כספי מידי. עוד סבר שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות והתנהגות בעייתית ופורצת גבולות מצד סרגיי, גם בכל הנוגע לשיבוש מהלכי משפט וליחסיו עם שותפיו.

3. ביום 11.9.2016 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת המדינה והורה על מעצרים של המשיבים עד תום ההליכים נגדם בציינו, בין היתר, כי הראיות לכאורה הקיימות נגדם מוצקות וכי בנסיבות המקרה דן אין חלופת מעצר שתפיג את מסוכנות המשיבים. ערר שהגיש סרגיי לבית משפט זה על ההחלטה נדחה בהסכמה (בש"פ 7169/16) ומשנקפו תשעת החודשים מאז מעצרים של המשיבים, הגישה המדינה בקשה ראשונה להארכת מעצרים ב-90 ימים וזו התקבלה בהחלטת השופט ג'ובראן מיום 11.10.2016 הנזכרת לעיל, בה נקבע כי נשקפת מן המשיבים מסוכנות ברורה הנלמדת מחומרת המעשים המיוחסים להם ומן השיטתיות שבה בוצעו על פי הנטען וכי מסוכנותו של רון אף מתעצמת נוכח עבירות האיומים והסחיטה באיומים המיוחסות לו. עוד קבע השופט ג'ובראן כי שיקולים נוספים של חשש משיבוש הליכי משפט והימלטות מהארץ מטים אף הם את הכף אל עבר המשך מעצרים של המשיבים. בית המשפט הוסיף כי ישנו צפי להתקדמות משמעותית בניהול ההליך אך צוין כי על בית המשפט המחוזי לקבוע מועדי הוכחות נוספים.

4. דיון ראשון בהליך העיקרי התקיים ביום 22.2.2016 ובו הוגש כתב אישום מתוקן אך המשיבים ביקשו פעם אחר פעם לדחות את המועד למתן מענה לכתב האישום לצורך עיון בחומר החקירה והעתקתו. לאחר מספר דחיות מסרו המשיבים בחודש יולי 2016 מענה בכתב לכתב האישום וביום 31.7.2016 הודיעו הצדדים כי הם מסכימים להליך גישור. במקביל, נערך דיון בבקשת המשיבים לעיון בחומרי חקירה וביום 22.9.2016 הגיעו הצדדים להסכמות בעניין זה. לעת הזו התקיימו 6 דיוני הוכחות ו-4 ישיבות גישור וכן קבועים 8 מועדים נוספים להוכחות בחודשים ינואר ופברואר 2017 (האחרון שבהם ביום 27.2.2017). על פי כתב האישום המתוקן למדינה 372 עדי תביעה, מתוכם צפויים להעיד כ-350 עדים ועד עתה העידו 4 עדים בלבד.

5. המדינה מבקשת להאריך את מעצרו של המשיבים בתשעים ימים נוספים בהדגישה כי מדובר בעבריינים מתוחכמים ונטולי מורא מפני החוק, שביצעו עבירות חמורות בשיטתיות תוך זלזול בוטה ברשויות האכיפה. עוד מפנה המדינה לעברו הפלילי של רונן בעבירות מרמה וזיוף ולטענתה קיים חשש ממשי שאם לא יוארך מעצרו ימשיכו המשיבים לבצע עבירות ויגרמו נזק נוסף לציבור. בהקשר זה מציינת המדינה כי סרגיי נחקר בגין חלק מהפרשה דנן עוד בחודש דצמבר 2013 ואף נעצר, אך המשיך בביצוע העבירות גם לאחר מעצרו. המדינה מוסיפה וטוענת כי מן המשיבים נשקף חשש לשיבוש מהלכי משפט, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת וזאת, בין היתר, בהינתן המעשים המיוחסים להם בכתב האישום לפיו התכוננו לחקירה והכינו אחרים, סייעו לאיש קש להסתתר, מימנו את שהותו בארץ וציידו אותו בתעודת זהות מזויפת. עוד נטען כי קיים חשש להימלטות של המשיבים וזאת נוכח היקפה העצום של הפעילות העבריינית המיוחסת להם ונוכח העונש הכבד הצפוי להם אם יורשעו בדין. אשר לקצב ניהול ההליך העיקרי טוענת המדינה כי בית המשפט המחוזי הציע מספר רב של מועדים לדיוני הוכחות, אך מרביתם נדחו על ידי המשיבים.

6. המשיבים טוענים מנגד כי משחלפה למעלה משנה מאז מעצרו ובהינתן היקפו של ההליך והמספר הרב של העדים הצפויים להעיד בו, המועד לסיומו אינו נראה באופק ועל כן יש מקום לשחררם כבר עתה לחלופת מעצר. המשיבים דוחים את טענת המשיבה לפיה דיוני הוכחות לא נקבעו או התבטלו בשל נסיבות הקשורות בהם ולטענתם, שיתפו פעולה ככל שיומני הסנגוריות איפשרו זאת בקביעת מועדי ההוכחות, בצינן כי מספר מועדים אף נתבטלו מטעמי בית המשפט וכן לבקשת המדינה. סרגיי מוסיף וטוען כי התנהלותו בעבר מלמדת כי לא נשקפת ממנו סכנת הימלטות או סכנה לשיבוש מהלכי משפט, והוא סבור כי ניתן לאיין את המסוכנות המיוחסת לו בדרך של מעצר באיזוק אלקטרוני. רונן סבור אף הוא כי משעברה למעלה משנה מאז שנעצר הגיעה העת לשחררו, והוא טוען כי במדרג בינו ובין סרגיי על פי המיוחס להם בכתב האישום ועל פי הראיות לכאורה, הוא מצוי במידרג נמוך יותר בהיררכיה ועוד הוא טוען כי העברייני העיקרי בפרשה נמלט לחו"ל ואת כל אלה יש להביא בגדר השיקולים המצדיקים את שחרורו.

דיון

7. כפי שנפסק לא אחת, שני שיקולים עיקריים מנחים את בית המשפט בדונו בבקשה להארכת מעצרו של נאשם לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. השיקול הראשון הוא קצב התקדמות המשפט והשיקול השני הוא רמת המסוכנות הנשקפת מן הנאשם (ראו, למשל, בש"פ 3517/14 מדינת ישראל נ' ג'ורבאן, פסקה 12 (25.5.2014)).

למשיבים מיוחסות עבירות חמורות אשר על פי הנטען בוצעו בשיטתיות במסגרת תוכנית עבריינית רחבת היקף להונות את רשויות המס. המשיבים, כך נטען, התחמקו וסייעו לאחרים להתחמק שלא כדין מתשלומי מע"מ ומס הכנסה בסכומים דמיוניים המגיעים לכ-814 מליון ש"ח, ניכו תשומות שלא כדין בסך של כ-80.5 מליון ש"ח והלבינו הון בסך כולל של כ-167.6 מליון ש"ח. זאת בנוסף לעבירות של מכירת 3,133 חשבונות פיקטיביות בנסיבות מחמירות בהיקף של כ-473 מליון ש"ח. אם בכך לא די מיוחסות למשיבים 9 עבירות של שיבוש מהלכי משפט בגין הכנת חברים בהתארגנות לחקירה, סיוע לחבר אחר בהתארגנות להסתתר מפני רשויות החוק והעלמת מסמכים.

מסוכנות, כבר נפסק, "עשויה להתקיים אף בעבירות כלכליות ובעבירות רכוש, זאת כאשר העבירות מבוצעות באורח שיטתי או בהיקף ניכר או תוך התארגנות של כמה עבריינים או תוך שימוש באמצעים מיוחדים ומתוחכמים" (בש"פ

6393/13 שפק נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (20.10.2013) והאסמכתאות שם). כל הסממנים האמורים מתקיימים בעניינם של המשיבים ובעוצמה, והמסקנה היא כי המסוכנות הנשקפת מהם היא רבה. המסוכנות המיוחסת לרון אף מועצמת, בהינתן עברו הפלילי המכביד ועבירות האלימות והאיומים המיוחסות לו. אם מוסיפים לכך את החשש המובהק הקיים במקרה דנן משיבוש מהלכי משפט על ידי המשיבים, נוכח העבירות הנוספות המיוחסות להם בהקשר זה, המסקנה הבלתי נמנעת היא כי אין מקום להורות על שחרורם של המשיבים לעת הזו.

8. אשר לקצב התקדמות ההליך. מדובר כפי שצוין בתיק מורכב ומרובה עדים ששמיעתו צפויה לארוך זמן רב. לא שוכנעתי שהסיבה לכך שלא נקבעו מועדי הוכחות נוספים על אלה שכבר התקיימו ועל אלה שצפויים להתקיים, רובצת בהכרח לפתחם של המשיבים. עם זאת ראוי כי המשיבים, התביעה וכן בית המשפט ישתפו פעולה במאמץ לקדם את שמיעתו של הליך מורכב זה באופן נמרץ ואינטנסיבי על מנת שלא יתארך מעבר למה שנדרש מנתוני המובנים. על כן, ניתן לצפות כי כבר עתה יקבע בית המשפט מועדים נוספים להמשך שמיעת הוכחות בחודשים הקרובים וזאת על מנת ששמיעת ההליך תתקדם ברצף, ביעילות ובקצב סביר ככל הניתן.

9. סיכומם של דברים - לעת הזו לא מצאתי מקום לקבל את עמדת המשיבים כי יש לבחון חלופת מעצר בעניינם אף לא למעצר באיזוק אלקטרוני, וזאת בהינתן מסוכנותם המובהקת ועילות המעצר הקיימות לגביהם כמפורט לעיל, ובהם החשש לשיבוש מהלכי משפט והחשש להימלטות מאימת הדין. עם זאת, ככל שההליך יילך ויתארך יהיה צורך לשוב ולבדוק, כהוראת הדין, את קצב התקדמותו של ההליך ואת מיקומה של נקודת האיזון בין השיקולים המצדיקים את המשך המעצר לאלה התומכים בקביעת חלופה למשיבים או מי מהם.

הבקשה מתקבלת, אפוא, ומעצרו של המשיבים מוארך בתשעים ימים החל מיום 9.1.2017 או עד למתן פסק הדין דין בת.פ. 19713-01-16 בבית המשפט המחוזי מרכז, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ז' בטבת התשע"ז (5.1.2017).

שׁוֹפֵט